

Rikoksista Ja Rangaistuksista

Kirj. T-n.

VALLITSEVAN oikeuskäsitteen mukaan on rikollisuus nykyään suhteellisestikin mitattuna suurempi kuin se on ollut milloinkaan ennen maailmassa. Materialistisen elämänymärryksen mukaan on tämä johdonmukaista. Jo kymmeniä vuosia sitten, kirjoitti ranskalainen tiedemies Lacassagne, että "yhteiskunnallinen ympäristö on se tekijä, joka kehittää rikoksellisuutta. Rikollinen henkilö ei tieteellisesti katsoen ole muuta kuin mikroobi, elementti, joka tulee merkitykselliseksi vain joutumalla sitä hedelmöittävän vaihtumisen kanssa yhteyteen. Näin jokaisella yhteiskunnalla on ansaitsemansa rikokselliset."

Nykyisellä teollisella ajalla on kehuimmankin "hyvinvoinnin" vallitessa suuren suuri määrä ihmisiä, joilla ei ole tuloja, jotka rittäisivät pitämään heidät ruumillisesti ja henkisesti terveinä; ei ole mahdollisuuksia elää normaalisesti, vaikka ei välttämättömiä elintarpeita puuttuisikaan. Parhaimpinakin aikoina on sitäpaitsi satoja tuhansia ihmisiä, joilla ei ole mitä pitäisi, mutta joilla on itseluottamusta ja jotka valitsevat mieluummin avoimen puolustuksen elämänsä säilyttääkseen kuin vaipuvat toivottomina yhä syvemmälle kurjuuteen. Teoksessaan *Crime and Criminals* lausuu W. C. Owen, että viisi-kuudetta osaa kaikista rikoksista kohdistuu omistusoikeuksia vastaan. Havelock Ellis, kirjassaan *The Criminal*, lausuu että uuden ajan rikokselliset eivät ole tiedottomia, mikä heitä rikoksiin vie. "En ryöstä, otan rikkaalta, jolla on liikaa ja sitäpaitsi eivätkö työnantajat ja liikemiehet ryöstä?" lausui eräs rosvouksesta tuomittu mies rikosasiain tutkija Lombrosolle. "Tiedän, että kolme-neljäs osaa rikkaista on auttamattomia pelkureita, joten avoin hyökkäys heitä vastaan olisi epämiehekästä; heiltä pitää varastaa," kertoo Lambroso toisen rikoksellisen hänel-

le sanoneen. "Minut tuomittiin, kun varastin puoli tusinaa kananmunia, mutta papit rosvoavat tuhansia ja ovat kunniasa," kertoi kolmas vanki. Nykyaikaisin tähän luokkaan kuuluva lausunto lienee erään Mrs. Millerin antama, joka äskettäin Michiganin valtiossa tuomittiin elinkautiseen vankeuteen syytettynä pienen väkijuomaerän myymisestä. Hän sanoi: "Minä myin paintin kotitekoista ja saan elinkautisen tuomion; jotkut myyvät vauunlastittain ja pääsevät virkoihin."

Miten selvää tutuutta tuo vaimon lausunto sisältää. Tämän lisäksi lainaamme vielä mainitusta *The Criminal* kirjasta Lombrosolle vankilassa annetun lausunnon, jonka antajana oli huomattavassa määrin koulusivistystä saanut "rikoksellinen." Hän sanoi: "Uskonto, Mr. Lombroso, ryöstää sielun itsenäisyyden ja isänmaallisuus on typerää sellaisen maailman palvomista, jossa voittojen kiskojat syöksevät miljoonat kuolemaan ja jossa lait, samalla kun tukahuttavat luonnolliset taipumukset, ovat tarkoitetut voittojen kiskomista suojelemaan. Elää 'kunnon kansalaisena' on häpeällisempää kuin elää varkaana."

Lienee vähän, mitä tuossa filosofiassa on liioteltua. Yhteiskuntataloudelliset tekijät todella ovat näiden "mikroobien" hedelmöittäjiä, mutta mitenkä yhteiskunta yrittää rikoksellisuutta estää? Onko vallitsevan oikeuskäsitteen mukaisissa rikoksia estämään tarkoitetuissa menetelmissä hituistakaan tieteellisen elämänymärryksen valoa? Tuskin yhtään. Nykyiset menetelmät tuskin käytännöllisesti eroavat vähääkään tuhansia vuosia sitten käytännössä olleista menetelmistä tässä suhteessa. Teoriassa kylläkin on tapahtunut muutoksia, mutta käytännössä ovat johtavina tekijöinä neljä eri menetelmää, jotka ovat aikakausien takaa peräisin. Ensimmäinen on kosto; toinen, teologinen ajatus, on rangaistus, piina; kolmas "si-

vistynyt" menetelmä on terrori ja neljäs reformisoiminen.

Mikään näistä keinoista ei tietystikään koskekaan muuta kuin seurauksia; syihin ei aikamme lait halua tarttua. Alkuaikaisen ihmisen luonnollinen vaisto iskeä takaisin, kostaa itse kärsimänsä vääryys, on nykyään poissa muodista. "Sivistynyt" ihminen turvautuu lakiin ja valtioon, joka hänen puolestansa on oikeutettu kostamaan hänelle tehdyn vääryyden. Tähän ei itse asiassa sisälly muuta kuin se uskonnollinen ajatus, että rangaistus puhdistaa, kärsimys tekee vanhurskaaksi ja autuaaksi; vapauttaa synnistä.

Vähäiset mahdollisuudet rehelliseen elämään kun on uhrannut elinvoimansa yläluokan hyväksi:

Ja tietysti laki tulkitsee siihen lisäksi sen, että rangaistus terrorisoi toisia ja estää heidät tekemästä samaa syntiä, aivan kuin rikoksia yleensä tehtäisiin vain harkinnan perusteella, vapaasta tahdosta. Rangaistus perustuu juuri sille typerälle uskalle, että ihmiselle on annettu vapaa sielu, joka voi olla joko autuas tai synnillinen ja jos se on synnillinen, s. o. tekee rikoksen ottamalla vaikka palan leipää elääkseen, seuraa siitä rangaistus, että synti tulisi puhdistetuksi.

Vaikka tuo teologinen satu vapaasta tahdosta ja hyvästä ja pahasta sielusta on tieteellisesti osoitettu ja käytännöllisesti todistettu olevan perusteetonta taikauskoa, esiintyy se vielä tänäpäivänä hallitusten koneistojen johtajana. Katsokaamme esim. täällä Amerikassa, jossa pitäisi olla oikein vallankumouksen palossa syntynyt traditsio, että henkilö ei ole syylinen ennenkuin hän on syylliseksi todistettu, huomaamme lakia täytäntöön panevat koneistot kokonaan unhoittaneen hajunkin tuollaisesta ajatuksesta. Poliisi-asemilta jos kuuluisi ne miljoonat tuskan parahdukset, joita syytetyt päästelevät kun heiltä kiskotaan tunnustuksia, kertoisivat nämä liian rumia totuuksia. Kuka pa ei olisi kuullut amerikalaisista "kolmannen luokan" tutkimuksista, joissa "musta-jäkki" heiluu, peukaloruuvit nari-sevat, kiehuva vesi voi juosta sidotun onnettoman sieraimiin, kuten hiljattain paljastettiin tehdyn erään tummaihoisen tutkimuksessa; "humiseva lintu" — sähkövirran päästäminen ruumiiseen — on myös tunnettu keino Amerikassa.

Ja mikä ilmeisintä, että noin typeriin ja raukkamaisiin keinoihin turvautuminen on juuri todistus siitä, että sellaiset lain valvojat eivät pysty ottamaan todellisesti selkoa epänormaalin tekemistä toistakään, puhumattakaan sellaisista, joita he väittävät tapahtuvan, nim. harkitusti tehtyjä rikoksia. Syyttömät usein joutuvat näiden "kolmannen luokan" tutkimusten alviksi. Ja mitä sitten tapahtuukaan vankiloissa, joissa on pitempiaikaisia uhreja ja joiden senät eivät mitään kerro; joista ei kuulu kiusatun "synnistä vapautettavan" tuskan huutoja. Rikoksen tai sellaiseksi nimitetyn teon luonne ei ollenkaan tule kysymykseen. Näлкäinen työläinen, joka kuolemasta itsensä tai rakkaimpansa pelastaakseen ottaa sieltä, missä paljon on, joutuu aivan saman kohtelun alaiseksi, kuin joku idiootti, joka on tappanut äitinsä tai raiskannut lapsensa.

Rikoksien estämiseksi ja rankaisemiseksi olevat menetelmät voidaan yleensä laskea päinvastaista aheuttaviksi. Syihin, yhteiskuntataloudelliseen ympäristöön vai-

kuttamalla ainoastaan voidaan nykyään hirvittäväksi kasvava yhteiskunnallinen rappeutuneisuus poistaa. Vankeja ja vangitsijoita synnyttävät olosuhteet voi toiseksi muuttaa vain teollisuuksissa järjestynyt työväenluokka lopettamalla riiston; ottamalla työnantajilta pois sen oikeuden, jolla he ryöstävät työläisille kuulu-

vat elämän välttämättömyydet; luotava työmahdollisuus- ja velvollisuus kaikille, jotka siihen tarvittavat kyvyt omaavat. Silloin postuu maailman suurin rikos, työläisen työn tulosten riistäminen ja sen mukana poistuvat kaikki ne hirvittävät ilmiöt, jotka nykyisessä järjestelmässä kehittyvät vuosi vuodelta tuhoisammiksi.

Runouden ja proosan välialasta mainittakoon, että runouden tarkoituksena on yksinomaan esteettisten tunteiden herättäminen ja kyhäys, joka tavoittelee muita tarkoituseriä on runouden ulkopuolella. Tosin raja runouden ja proosan välillä on hämärä ja häilyväkin ja siihen välialaan oikeastaan muodostuu n. k. opetusrunous, satiiri ja tendenssikirjallisuus, joille kaikille on ominaista se, että ne käyttävät runouden ulkonaista muotoa, mutta eivät ole varsinaista runoutta.

Ulkopuolelle varsinaisen runouden voi yritys joutua senkin johdosta, että tekijä ryhtyy siinä ajamaan jotain määrättyä aatetta, jota tyrkyttämällä tyrkyttää lukijalle. Tämä on sitä tendenssikirjallisuutta, joka voi olla runoutta vain silloin, jos se aate, kuten esim. luokkataisteluaate, on kirjoittajassa niin sulautunut, että hänen elämänsä ja toimensa siitä saavat varsinaisen sisällyksen ja että hän aatettaan ajaessaan esiintyy todellisena, elävänä ihmisenä, eikä vain puhutorvena tai sanojen ja sointujen peräkkäin asettajana. —**Juveliuksen mukaan.**

Puhetaidon huomattavampia puolia ovat uskottavaisuus ja vakuuttavaisuus, sillä juuri niistä riippuu useissa tapauksissa puhujan vaikutus kuulijoihin. Uskottavaisuuden ehtona on — kaikin puolin hienotuntoisen ja maltillisen esiintymisen ohella — **todistelu**. Puhuja ei saa ainoastaan sanoa ja väittää jotakin, hänen pitää ennen kaikkea todistaa sanansa, ja todistaa niin, että jokainen voi sen uskoa. Todistelun välikappaleiksi kelpaavat ainoastaan **tosiasiat**: historialliset tapahtumat, taloustieteelliset, luonnontieteelliset, sielutieteelliset y. m. tosiseikat, elämän yleiset ilmiöt j. n. e. Todistelun tulee aina mennä asian ytimeen, olla suora ja koristelematon, ei kiertelevä ja kaarteleva. Puhujalta, sanalla sanoen, vaaditaan **totuudenrakkautta** ja **luonteen ylevyyttä**. Vain semmoista puhujaa voimme kunnioittaa ja hänen sanojaan uskoa, jonka koko esiintymisestä saatamme sanoa niinkuin Quintilianus sanoi Cicerosta: hänen uskottavaisuutensa ei ollut asianajajan uskottavaisuutta, vaan todistajan ja tuomarin. —**W. Pelton.**